

ÇİN-İNGİLTERE İLİŞKİLERİNİN 'ALTIN ÇAĞI'

Ali Murat TAŞKENT

Analist (2015-2017)

20-23 Ekim tarihleri arasında Çin Devlet Başkanı Xi Jinping İngiltereye bir ziyaret gerçekleştirmiştir. Bu ziyaret, bir Çin devlet başkanının 10 yıldan sonra İngiltereye yaptığı ilk resmi ziyaret niteliğini taşımaktadır. Çin-İngiltere ilişkilerinin başlangıcı olarak nitelenen bu ziyaret, İngiltere Şansölyesi George Osbornun Çine yaptığı ziyaretin bir hafta sonrasında gerçekleşmiştir.

Ziyaret süresince, Xi Jinping ve İngiltere Başbakanı David Cameron iki ülke arasındaki diplomatik ve ekonomik ilişkilerin geliştirilmesinin önemine vurgu yapmıştır. Ayrıca, iklim değişikliği ve yoksulluk gibi küresel sorunlarla birlikte mücadele niyetlerini açıklamışlardır.

Ayrıca, 21. Yüzyılda kapsamlı küresel stratejik ortaklık kurulması ile ilgili Ortak Bildiri yayınlanmıştır. Ortak Bildiride Başkan Xi Jinpingin ziyareti, Çin-İngiltere ilişkilerinin altın çağının başlangıcı olarak nitelenmiş, bu ilişkilerin dayanıklı, kapsayıcı ve kazan-kazan ilişkisine dayalı olduğu belirtilmiştir. Ayrıca, eşitlik ve karşılıklı saygı temelinde iki ülke arasındaki ticaret ve yatırım ilişkilerinin, karşılıklı siyasi güvenle beraber geliştirileceği duyurulmuştur.[1]

Ziyaret sırasında 40 milyar pound (62 milyar Euro) değerinde ticaret ve yatırım anlaşmaları imzalanmıştır. Bu anlaşmaların en çok konuşulana, Çinin Batıdaki en büyük nükleer santral yatırımı olan Hinkley Point nükleer santraline ilişkin 6 milyar poundluk yatırım anlaşması olmuştur.[2] Bu anlaşmanın yanı sıra, iki ülke arasında, otomotiv, turizm, enerji, sağlık, teknoloji, finans ve eğitim sektörleri de dahil olmak üzere, farklı sektörlerle ilişkin çok sayıda anlaşma imzalanmıştır.

Genel anlamda iki ülke ilişkileri, 2012 yılında Cameronın Dalai Lama ile görüşmesi sebebiyle yaşanan sorun haricinde, oldukça yakın olmuştur. Son yıllarda, iki ülke arasındaki ticaret ve yatırım işbirliği hızla gelişmiştir. AB ülkeleri içerisinde Çine en çok yatırım yapan ikinci ülke konumundaki İngiltere, Çinin AB içerisindeki ikinci en büyük ticaret ortağı ve yatırım istikametidir. Çin, ayrıca, İngilterenin AB dışındaki ikinci en büyük ticaret ortağı konumundadır. Ayrıca, iki ülke arasındaki ticaret hacmi 80 milyar doları aşmıştır.[3]

Ziyaret sırasında, İngiltere ve Çin arasında bir altyapı ittifakı kurma fikri de görüşülmüştür. Bununla bağlantılı olarak, taraflar birbirlerinin başlıca altyapı projelerinde (Çinin İpek Yolu

projesi ve İngilterenin Northern Powerhouse projesi) işbirliği yapma niyetlerini dile getirmiştir.

Çinin İngiltereye olan ilgisi, son dönemde Çinin İpek Yolu projesi çerçevesinde Avrupaya yönelmesi ile ilişkilendirilebilir. Bu proje, Avrupa ve Asyayla ticaretin geliştirilmesi amacıyla tarihi İpek Yolunun tekrar canlandırılmasını, böylece Çinin bu bölgelerdeki nüfuzunu arttırmayı hedeflemektedir. Bu hedefle bağlantılı olarak, Çin son dönemde Avrupadaki ekonomik varlığını artırmaya çalışmaktadır ve AB içerisinde yatırım olanakları arayışındadır.

Çinin Avrupadaki varlığı ve İngiltere ile ilişkilerinin ivme kazanması, son dönemde ABD ve Japonya önderliğindeki Trans-Pasifik Ortaklığı (TPP) anlaşmasının sağlanması ile de kısmen ilişkilidir. Halihazırda Çin TPPnin dışında kalmıştır ve bu durum Çinin Asya Pasifik bölgesinde potansiyel ekonomik zorluklarla karşılaşma riski yaratmaktadır. Dolayısıyla, Çinin son dönemdeki bu faaliyetleri, TPP dışında tutulmasından kaynaklanabilecek olası ekonomik zorluklara karşılık verme ve ABD ve Japonya etkisini Avrupayla ilişkileri geliştirerek dengeleme çabaları olarak değerlendirilebilir.

Bununla bağlantılı olarak, Çinin İngilterenin AB içerisinde kalmasını istediği de görülmektedir. Bilindiği üzere, İngilterenin 1973te katıldığı ABden ayrılması gündemdedir ve 2017 yılında İngilterenin ABden kalıp kalmayacağını karar verileceği bir referandum düzenlenecektir. Xi Jinpingin ziyareti sırasında şu sözleri söylediği bildirilmektedir: Çin, müreffeh bir Avrupa ve birleşmiş bir AB görmek istemekte ve İngilterenin, ABnin önemli bir üyesi olarak, Çin-AB ilişkilerinin derinleşmesinde olumlu ve yapıcı bir rol oynamasını dilemektedir.[4] Bu sözlerden Çinin, İngilterenin konumunu kullanarak Çin ve AB arasında ilişkilerin geliştirilmesinde kolaylaştırıcı rol üstlenmesini istediği anlaşılmaktadır. Nitekim İngiltere, Çin ve AB arasında bir serbest ticaret anlaşmasına aktif destek vermesiyle bilinmektedir.

Öte yandan, İngilterenin dünyanın en büyük ikinci ekonomisi konumunda olan Çinle ilişkilere önem vermesinin altında ekonomik nedenlerin yattığı görülmektedir. İngiltere, ekonomisini canlandırmak ve altyapı geliştirme çalışmalarına kaynak sağlamak amacıyla Çinle ticari ilişkilerini geliştirmeyi ve Çinli yatırımları ülkesine çekmek istemektedir. Nitekim, bu ziyaret sırasında İngiltere, ülkenin kuzeyinde ekonomik büyümeyi canlandırmayı amaçlayan Northern Powerhouse projesi için Çinle önemli yatırım anlaşmaları imzalamıştır.

Bununla da bağlantılı olarak, İngilterenin İngiliz işletmeleri için hem Avrupa hem Asyada önemli iş olanakları ve İngiltereye yatırım olanakları sağlayan Çinin İpek Yolu Projesine dahil olmayı istediği de görülmektedir. Bu bağlamda, Mart 2015te İngiltere Çin önderliğindeki Asya Altyapı Yatırım Bankasına (AIIB) katılan ilk büyük batılı devlet olmuştur.

Şansölye Osbornenin İngilterenin Çinin Batıdaki en büyük ortağı olmayı istediğini açıklaması[5] ve Northern Powerhouse Projesini İpek Yolu Projesine bağlama yönündeki niyet, olasılıkla İngilterenin yeni İpek Yolunun en Batıdaki ayağı olma isteğini göstermektedir.

Sonuç olarak, İngilterenin Xi Jinping'e ziyareti sırasında gösterdiği sıcak yaklaşım, Çinle yakın ilişkilerin sağladığı ekonomik olanaklardan yararlanma istediğini yansıtmaktadır. Bu durum sadece İngiltere ile de sınırlı değildir. Fransa Cumhurbaşkanı Hollande ve Alman Şansölye Merkel'in geçtiğimiz günlerde Çini ziyaret etmesi, diğer Avrupa ülkelerinin yükselen küresel güç Çinle, tüm siyasi anlaşmazlıklarına rağmen, yakın ekonomik ilişkiler geliştirmekte kararlı olduklarını göstermektedir.

* Resim: *independent.co.uk*

[1] <https://www.gov.uk/government/news/uk-china-joint-statement-2015>

[2] <http://www.reuters.com/article/2015/10/21/china-britain-idUSL8N12L24C20151021>

[3] <http://www.reuters.com/article/2015/10/18/us-china-britain-xi-q-a-idUSKCN0SC03920151018>

[4] <http://uk.reuters.com/article/2015/10/23/uk-china-britain-eu-idUKKCN0SH0AG20151023>

[5] <http://www.theguardian.com/business/2015/sep/20/osborne-china-visit-beijing-best-partner>

Yazar Hakkında :

Ali Murat Taşkent, Nisan 2015 ile Eylül 2017 arasında Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) analist olarak çalışmıştır. Taşkent, Kafkasya ve Türkiye-Ermenistan ilişkileri üzerinde çalışmalar yürütmüştür.

Atıfta bulunmak için: TAŞKENT, Ali Murat. 2026. "ÇİN-İNGİLTERE İLİŞKİLERİNİN 'ALTIN ÇAĞI'." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2015 / 134. Kasım 02. Erişim Haziran 27, 2026. <https://avim.org.tr/tr/Yorum/CIN-INGILTERE-ILISKILERININ-ALTIN-CAGI>

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE

Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax:** +90 (312) 438 50 26

 @avimorgtr

 <https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi>

E-Posta: info@avim.org.tr

<http://avim.org.tr>

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır